

SLOVENSKI NAROD.

izdaja vsak dan svedčor, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tujе dežele toliko vod, kolikor poštnina zača.

Za oznanih plačuje se od štiristopne petin-vrste po 6 kr., če se oznamilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.
Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanih, t. j. vse administrativne stvari.

Pogajanja z avstrougarsko banko.

Austrijska in ugarska vlada sta se bili v bančnem vprašanju popolnoma sporazumeli in upati je bilo, da se banka uda, videc složnost obeh državnih polovic. Grof Badeni je bil že vesel, da bude mogel jeseni vsaj jeden del pogodbe z Ogerskem predložiti austrijskemu parlamentu. To veselje je pa splavalo po vodi, zastopniki banke so zabtevali take ugodnosti, da so se pogajanja pretregala in da je finančni minister Bilinski se celo izjavil, da bodo morali premišljati, da osnujejo džavno banko. Nam se ne zdi verjetno, da bi se vlada upla tako odločno nastopiti proti židovskim kapitalistom, ki imajo glavno besedo pri banki. Najbrž se bode doseglo kako novo sporazumljenje. Danes ne bodo razpravljali o bančnih zahtevah in njih opravičnosti, temveč hočemo le pogledati, komu bi bilo v korist tako urejenje razmer z avstrougarsko banko, kot se je bilo dogovorilo med austrijsko in ugarsko vlado.

Ogerska bi bila doseglj popolno jednakopravnost pri banki. Polovica članov generalnega bančnega sveta bi bili Avstriji, polovica pa Ogori. Sedanje jednotno vodstvo na Dunaju bi se razdelilo. V Budimpešti bi se osnovalo posebno ugarsko bančno ravnateljstvo. Ta jednakopravnost pa nikakor ni opravičena. Ogerska državna polovica pri banki ni tako interesirana kakor austrijska. Na vsem Ogerskem je samo kacih 1100 delnic avstrougarske banke, dočim jih je samo na Dunaju nad 80.000. Tudi so gospodarske razmere v naši državi povse druge, kakor na Ogerskem, v naši državni polovici je več prebivalstva pa tudi več kapitala.

Nadalje se je dogovorilo, da morajo delničarji od čistega dobička odstopiti vladama namesto do sedanjih 300.000 gld. v bodoče 2 milijona. Pri razdelitvi te svote bi se zopet ne osiralo na to, kako je austrijski kapital interesovan pri banki. Dosedaj je ta svota razdeljevala v razmerju 70 : 30, kakor donata k skupnim državnim troškom obe državni polovici. Še to razmerje ni bilo za Avstrijo ugodno, če se pomici, da je pri banki jedva jeden odstotek ugarskega kapitala, ne pa 30%.

Sedaj sta se pa obe vlasti dogovorili, da bi se

dobiček razdelil po tem, kolikor dobička naredi banka v vsaki državni polovici. Ta določba bi bila ogrom odločno na korist. Blizu polovico dobička banka naredi na Ogerskem, seveda z austrijskim denarjem. Od leta do leta vse poslovanje banke vedno bolje teži na Ogersko. Na Ogerskem, kjer manka kapitala, se obresti banke zmatrajo še za nizke, ko se v naši državni polovici zde že visoke. Ko bi Avstrija imela svojo banko, bi obrtniki, trgovci in posestniki pri njej dobili ceni kredit. Pri sedanjih razmerah pa to ni mogoče. Ker banka na Ogerskem lahko proti višjim obrestim daje denar na posodo, to podražuje kredit v naši državni polovici in to čuti naša obrtnika in trgovina, pa tudi naše kmetijstvo, tembolj ker nekateri drugi narodnogospodarski projekti pri nas niso tako ugodni, kakor so na Ogerskem. Samostojno ravnateljstvo v Budimpešti, bode gotovo le na to delovalo, da se kolikor je moč bančnega denarja spravi na Ogersko.

Pa še nekaj drugačega se je dogovorilo med obema vladama, kar bi ogrom bilo v korist. Dosedaj se je letni delež pri dobičku odstevil od dolga 76 milijonov, v bodoče bi se pa v gotovini odstevil obema vladama. Dolg bi pa ostal do konca bančnega privilegia. Po zakonitih določbah pa mora potem Avstrija takoj plačati več ta dolg, dočim bi Ogerska šele svojih 30% plačala v petdesetih jednakih letnih brezobrestnih obrokih. Pri dosedanjem odpisovanju je Ogerska slednje leto plačala svojih 30%. Po sedanji visokosti dolga bi Ogerska imela še plačati 22 8%. Če se pa ta dolg plačuje v 50letnih obrokih se pomanjša za polovico, Avstrija bi torej Ogerski podarila kacih 11 milijonov.

Iz povedanega je pač vidno, zakaj je bila Ogerska tako zsdovljena z novo pogodbo, kajti žijo se jej je dovolila velika korist. Austrijska vlada si je menda mislila, da najlepše Ogrci kaj v tem vprašanju prijetja. Prebivalstvo se baš v tem vprašanju najmanje razume in se torej ni batiti kakre opozicije, kakor v drugih stvareh, ako se rešijo Ogrci na korist. Pri kvoti je naravnost vidna korist, a pri banki je pa to drugačje. Treba je poznati bančno poslovanje in gospodarske razmere, da se more presoditi, če je kakšna določba v korist ali škodo naši državni polovici. Tako je razdelitev deleža po do-

bičku, ki ga napravi banka v vsaki državni polovici na videz šele prav pravična, v resnici je pa bud udarec za austrijsko narodno gospodarstvo. Iz povedanega je vidno, da mi nimamo povoda žalovati, če se je sporazumljenje razbilo. Le želimo, da bi v bodoče austrijska vlada proti Madjarom bolje branila austrijske koristi. Državni zbor bode pa moral dobro ogledati vse predloge o obnovljenju pogodbe z Ogersko, in odločno braniti austrijske koristi, če noče, da bode nova pogodba na videz ugodnejša, v resnici pa bud udarec za našo državno polovico.

V Ljubljani, 27. avgusta.

Pogodba z Ogersko. Austrijski in ugarski vladni krogi so baje prišli do prepričanja, da ne bode drugače mogoče, da se sedanje kvotno razmerje in carinska pogodba podaljša za jedno leto. Vlada že izdeluje dotično predlogo. Za podaljšanje carinske pogodbe je treba dovoljenja parlamenta, dočim kvoto za jedno leto lahko določi krona. Na obnovljenje pogodbe v sedanjem državnem zborniku več ne misli, če tudi sta se obe vlasti sporazumeli že ob vseh vprašanjih izimši bančno vprašanje, v katerem dela banka ovire. Obema parlamentoma že pohaja doba in zato ne več sposobna za rešitev tako važne stvari. Posebno austrijski parlament ni več za sklepanje pogodbe, ker se je sklenila volilna reforma in je vsled tega sedanj državni zbor že nekako zgubil pravico do obstanka.

Vpeljava novega civilnopravnega reda. Pravosodno ministerstvo hiti s pripravami za vpeljavo novega sodnega reda. Pokazala se je pa že neka finančna težava. Pri ustrem postopanju odpade mnogo kolekov in vlasti sedaj premišljajo, kako bi na drug način dobila nadomestila. Najtežavnije je pa to, da nikdo ne more izračunati, kako velik bode odpadki pri kolekih. Vlada bi vendar rada, da bi državni dohodki pri pravdah ne bili nič manjši. Kako bode to uredila, še nikakor niso prav na jasnen. Misli se je povisati razsodno pristojbino, a se je tudi misel opustila, ker bi to utegnilo vzбудiti nezaupanje pri občinstvu. Vprašanje je težavneje, kakor se je sprva mislilo. Pri sestavi civilnopravnega reda na to težavo menda še pomislili niso.

zopet voda v tako debelih kapljah kapala s sten, da je obema premočila obleko.

Sredi predora bil je videti otvor lik ogromno globok vodnjak, ki se je popenjal kvišku kot velikanski dimnik in segal do temena gore, kjer se je odprtina doli stoječima zdela kot štirioglata zvezda, slabo leskeča v to več nego sto komolcev globoko temno globino — od tod se je pak razprostiral otvor predorov globoko, globoko do srede srca rudonosne zemlje; zgorej je še videti veliko leseno kolo s kljuko, po kajem so se doli v jamo spuščali rudokopi a zopet kvišku nazaj potezali prihajajoči z rudami.

Globoka odprtina doli v predoru zija popolnem nepokrita do strašanske globine.

Tresič se pogleda žena nanjo.

„Ko sem prvikrat todil Šla, nisem opazila te odprtine, kako lahko bi bila pala vanjo!“

Nekoliko korakov naprej tekel je podzemeljski potok čez njih temno pot.

„A tudi njega tu ni bilo — gotovo so ga napeljavali gori po kaki cevi ali zlebu, le-ta se je razrušil in potok si je zlaj todil proklestil pot.“

Žena ni mogla potoka prebresti, poveljnik jo

Listek.

Žena ubitega bojevnika.

(Črtica iz leta 1848.)

(Dalje.)

III.

Žena je vedla poveljnika jako spremno in oprezzo k naznačenemu kraju.

Hodili so drug tik drugač, toda tiho in le semterjā je kdo besedico izpregovoril.

Na podnožji gore ustavi se žena, jednemu obeh spremjevalcev vzame bakljo iz rok, drugo pa pomoli poveljnemu ter pomigne obema častnikoma, naj se vrneta.

Poveljnik jo pogleda vprašajoč:

„Nečem,“ pošepede žena, „da bi ta kraj poznal prej kedj drug, dokler nisi otet.“

„Saj so to moji najzvestejši ljudje!“

„Nikomur ne zaupam.“

„A ti si ženska — a z menoj sama?“

Žena pogleda vneseno poveljnika in vdihuječ děl: „V tej črni obleki!“

„In v tej črni ura,“ dostavi poveljnik, in samotno koračita globočje in globočje po črnem hod-

niku, žena naprej, poveljnik za njo s plapolajočima bakljama v rokah, koji sta metalni čarobno svetloba na nijina bleda obličja.

V kratkem bližala sta se izhodu gore. Konci gorskega ovinka v boku bujno porašenega grmovja rudečil se je otvor.

Divje zeli in zelena trava so ga zarasle, kamor so v njem segali solnčni žarki. Toda sedaj je zameden s snegom. Otvor je jedva tako visok kot človek, stene njegove porašene so z mahom in s prstjo zakrite, iz nje pa štrle trohneli tramovi.

Žena je korakala naprej do vhoda, odstranjujoč s svojo kraeno, belo ročico grmovje in korenine, poveljnik stopal je pa za njo. Skozi zavoj ženskin žarilo je dvoje temnih očij.

„Hodnik je nekoliko zanemarjen in se le težko po njem hodi,“ oglasi se žena, — „a kjer je toliko rok, dà se v nekoliko urah lehkò popraviti, da je moč v njem iti naprej.“

„Zdi se mi, da je za topove dosti širok.“

A korakala sta vedno globočje in globočje do osredja gore, spredaj žena v črni obleki s plapolajočo bakljo, za njo poveljnik ognjen s sivim pličem. Na nekaterih krajeh je bilo tako gorko sredi gore, kakor poleti opoludne, na drugih pa je

Avstria in Bolgarija. Odnošaji mej Avstrijo in Bolgarijo so jako napeti. Posebno grof Goluhovski očitno deluje na to, da bi onemogočil kneza Ferdinanda na bolgarskem prestolu, ker se je približal Rusiji. Sedanji minister unanjih stvari kaže, da je Poljak, ki ima neko mržnjo do Rusije in pravoslavlja. Po našem mnenju je pa tako postopanje kaj malo državniško in ne bodo imelo uspeha. Knez Ferdinand je le to storil, kar je želel bolgarski narod sam. Zato pa rovanje proti knezu smatra bolgarski narod za ruvanje proti Bolgariji sami. Paganja o trgovski pogodbi mej Avstrijo in Bolgarijo so se razbila največ ob politično nasprotje. Bolgarski odpolanci so že odpotovali z Dunaja in se ne misijo več povrniti.

Črna gora — velika kneževina. Govori se, da misli knez črnogorski ob poroki svoje hčere Helene proglašiti Črno goro za veliko kneževino. Na to se je že mislilo povodom dvestoletnice črnogorske države, katera slavnost se je za drugo leto odložila. Velelasti gotovo ne bodo ugovarjale temu povišanju. Jedino v Srbiji bodo malo nevoljni, kajti smatrali bodo to za korak do kraljestva. Črna gora bodo gotovo gledala, da se razširi po Balkanu ob ugodni priložnosti. To morda tudi ne bode tako težavno. Da bi Avstria se pomaknila proti Solunu, proti temu so odločno Rusija, Francija, Italija in najbrž tudi Anglija. Rajše bodo Albanijo privoščili Črni gori posebno sedaj, ko stopi knez črnogorski v sorodno zvezo z italijansko kraljevo rodbino. Italija pa ima v Albaniji velik upliv.

Poljaki v Nemčiji se vedno bolje zavedajo svoje narodnosti. V Dortmundu je bil te dni katoliški shod. Tem povodom je bil ondu tudi neki poljski shod, katerega se je udeležilo kakih 1000 ljudij. Zahtevali so, da se pošljejo poljski duhovniki v vse kraje, kjer biva dosti Poljakov, celo na Rensko in na Ventfalenško. Neki frančiškan je temu ugovarjal, a moral jo je z odra bitro pomesti, drugače bi se mu ne bilo dobro godilo. Poljaki ne pusti duhovnikom poniževati svoje narodnosti. Končno se je sklenila neka resolucija, ki zahteva, da se tudi v Nemčiji varujejo poljske koristi in poljski otroci v šoli uče poljščine in uči veronauk v materinščini. Nemški listi se kako je že zaradi tega odločnega nastopa Poljakov.

Dopisi.

Iz Starega trga pri Ložu, 25. avgusta. (Petindvajsetletnica narodne čitalnice.) Narodna čitalnica je praznovala svojo 25-letnico o jeeno neugodnem vremenu, pa vzliti temu je vsa slavnost najsijsajneje vspela. Vas Stari trg je bila vsa ozajšana z zastavami in bila sta postavljena dva slavoloka, jeden pri šoli zunaj vasi, drugi pred čitalnico. Vas je imela popolnoma praniško lice in tudi nje prebivalci so se se slavnostih dni neizmerno veseli. Prvi dan, 22. t. m., ko je ves dan deževalo, kakor da se je oblak utrgal, se je proti večeru razjasnilo, tako da se je mogel mirozov z bakljado vršiti. Taistega udeležilo se je gasilno društvo korporativno, čitalnica z zastavo in mnogo drugega občinstva, tako da se je nosilo do 100 lampionov. Sprevd je šel po celi vasi in je bil izpozantan in čarobno lep, navdušenje je bilo velikansko. Po mirozovu je bil koncert, katerega se je veliko število občinstva udeležilo, tako da so

zadene v naročje, a ona se mu nasloni ljubezljivo na prsi.

Obliče obeh bilo je zamišljeno in bledo.

Nekdaj — vsakako na bilo bi obliče v tacem slučaju tako bledo — toda ta črna obleka, to tajno polno trenotje . . .

Za potokom spustil je poveljnik žensko zopet z naročja.

Kmalu dospeta k drugemu koncu predora; tu je bila odprtina popolnem zaprta, in poveljnik je moral odvaliti več težkih kamenov, da bi mogla od todi priti na dan. Kmalu sta se nahajala sredi temnega, gosto zaraščenega gozda.

Iz daljave se je celo semkaj čulo klicanje prednjih straž iz sovrašnega tabora.

Gozd je bil tako temen, da se niti videlo ni iz njega.

„A zdaj vas Bog obvaruj, jaz grem dalje,“ dé ženska, podavajoč roko velitelju.

„Kam pa, Hermina? v tem gozdu, v tej noči?“

„Ni to moja prva pot po tacih krajih in o takem času. V bližini biva neki mlinar, ki je moj dobrì znanec: tega poiščem, ondi se oblečem kmetski in pojdem dalje.“

„Čemu tako hitiš?“

bili prostori natlačeno polni. Postojinska godba je svirala izvrstno in samo slovanske skladbe, kar je na poslušalca napravilo najbolji utis. Ob 11. uri zvečer je bil konec koncerta in se je občinstvo počasi razšlo. — Dne 23. t. m. zjutraj ob 5 uri svirala je godba po vasi budnico še pri dobrem vremenu, ob 8 uri je pa zopet začelo deževati in je deževalo neprenehoma ves dan. Dopoludne zbrali so se gostje v čitalniških prostorih za sprejem dohajajočih društev, osobito za „Ljubljanskega Sokola“. Deputacija starotrške čitalnice je šla Ljubljancam na Rakek nasproti, kjer jih je najprijej vzprejela. Drugi gostje in udje čitalnice s predsednikom na čelu čakali so goste zunaj vasi pri slavoloku, da jih dostenjno spremijo v vas. Ob 1/2.11. uri dopoludne pripeljejo se Ljubljancanje, oziroma „Ljubljanski Sokol“ s starostjo g. dr. Tavčarjem na čelu. Najprvi pozdravi taiste g. Fr. Petsche kot podžupan starotrške vasi, izrazijoč v imenu vasi veliko veselje o prihodu „Sokola“. Ob jednem jih pozdravi taisti v imenu čitalnice kot nje predsednik, zagotavlja jih, da so došli k prijateljem, k svojim bratom, kateri jih sprejmejo z radostnim srcem in odpromi rokami in jim zakliče trikratni „Na zdar“. Za njim pozdravi „Sokole“ dražestna gospod. Viktorija Petsche v imenu loških rodoljubkinj in izroči starosti g. dr. Tavčarju lep šopek cvetnic s trobojnicico. Na to se v imenu „Sokola“ zahvali gospod starosta za prelep sprejem, naglašajte v govoru, da kakor so danes nad Starim trgom zbrani oblaki, tako je tudi politično obzorje te doline temno, da pa pride gotovo dan, ko bodo solnce zasijalo, ker luč je močnejše od teme in v znamjenji luči se mora zmagati. Na to se je jel sprevod pomikati proti vasi. Na čelu godba, za njo čitalniška starostava, za njo pa „Ljubljanski Sokol“, za „Sokolom“ čitalniški društveniki z došlimi gosti in tuje, na to gasilno društvo in končno nebroj domačega občinstva. Sprevd se je ustavil pred čitalnico, v katere prostorih je bil skupni obed. Mej tem so došli še drugi zunanjí gostje, mej njimi jako številna deputacija Postojančanov in Cerkničanov. Pri skupnem obedu govoril je prvi predsednik čitalnice gosp. Franjo Petsche, opisuječ pomen čitalnic v prejšnjih in v sedanjih časih; omenil neznašnih razmer v dolini in konča govor s trikratnimi „Živio“ klici na presvitlega cesarja. Za njim se oglesi k besedi podpredsednik g. Jakob Žebré in nazdravi „Ljubljanskemu Sokolu“, imenujoč ga ponos in dika Slovencev. Na to napitnico se zahvali starosta g. dr. Tavčar v daljšem in lepem govoru, omenja razmer na Kranjskem, osobito v naši dolini, ter končuje govor z napitnico na loško dolino, oziroma na skupno slovensko domovino. Za njim nazdravi g. Pettsche navzočnemu ljubljanskemu županu gosp. Ivanu Hribaru, imenujoč ga vzemoža in pravega Slovence, ter pozivljajoč navzočnike, naj vsaki hrepeni posnemati njegovo narodno odločnost. Gosp. Ivan Hribar se zahvali za napitnico in popisuje v daljšem govoru važnost čitalnice, pozivja navzoče, naj se trdno oklesajo taiste v sedanjih resnih časih in je končno želi lepih in mirnejših časov, nego so sedanji razburkani in siloviti. Mej tem se je zbral v čitalniških prostorih nebroj občinstva, tako da so bili vsi prostori natlačeno polni in marsikateri ni imel kje poslušati tem manje sedeti. Popoludne ob 1/2.11. uro pripelj se je slavnostni govornik drž. posl. g. Anton Koblar od vseh strani najprijej pozdravljen in aklamiran in v pravem triumfu upeljan v slavnostno dvorano. Kmalu po prihodu je g. poslanec prezrel besedo. Govoril je krasno, vsaka beseda je segala poslušalcem v srce in v njih unetla nepopisno navdušenje. Ko je govornik končal, dvignili so ga čitalniški pevci na ramena in nosili po dvorani. „Živio“ in „Nazdar“ klici na govornika ni bilo konca na kraju, vsakdo je hotel čestitat g. poslanca na velikanskem uspehu njegovega govora. Navzočni

„Vi ste že gotovo na to pozabili, toda jaz ne, ne veste li, da sem v hiši mojega soproga ostavila moža, ki je umoril mojega moža? K temu hitim. — Z Bogom!“

„Ne pustim te same, Hermrina, spremil te bodem vsaj na kraj gozda.“

„Ne zabite, da ste poveljnik 20 000 možem, koje imate osvoboditi, in sicer hitro. Bog z vami! Še mnogokrat se bova srečaval!“

Tajna ženska po teh besedah biti sama iz gozda, in baklja ji je ugasnila, kojo je s seboj pri nesla, ter izgine mej gostim drevojem, koje jedino še je ohranilo v beli zimi svoje temuo zelenje.

Dolgo je zrl poveljnik za odhajajočo, potem se pa obrne, ubere jo nazaj po podzemeljski poti, in ni še bila dolga zimska noč prominula, in že je bil v svojem taborišči.

Tako pošlje naprej svoje pionerje, s čudovito hitrostjo zbere svojo vojno, in pot je bila kmalu tako prirejena, da je po njej mogel vesti brez težave in ovire svoje tolpe skozi hrib.

V hiper se je razlegal nenavadni lomoz po starci hodbi; stoltno temo teh podzemeljskih krajev preplašila je neobičajna svetloba iz tega brloga.

Senca bakelj, ki je padala na levo in desno

domačini, omikanci in kmetje se niso mogli načuditi lepemu govoru. Ko se je polegal šum, nastopili so domači pevci in pevke in zapeli več pesmi, točno po vzorenu. Peli so jako dobro in bili pochljeni od vseh strani. Tudi po oficijskem delu banketa je bilo več lepih napitnic. Tako je čitalnični tajnik g. Ferdo Vigele napisil vsem gostom in deputacijam ter se jim zahvalil za udeležbo, g. dr. I. Starec iz Postojne je napisil čitalničnemu predsedniku g. Fr. Petschetu naglašajte njegovo odločnost in neustrašljivost v nevarnem boju, gosp. Koblar pa je napisil narodnemu ženstvu. Konečno je prečital g. predsednik došle tri pismene in 13 brzjavnih čestitk. Kmalu na to poslovili so se gg. Ivan Hribar, dr. Tavčar in Koblar. Vsi navzoči gostje spremili so odhajajoče gospode z godbo na čelu do konca vasi do slavoloka, kjer jih je v slovo g. predsednik Fr. Petsche prisrečno pozdravil žeče jih srečno pot in kličoč jim: na vespelo svidenje v kratkem. Spremljevalci so se na to vrnili v čitalniške prostore, kjer se je pričela prosta zabava s plesom, katere se je vdeležilo vse, staro in mlado in ki je trajala pozno v noč oziroma do ranega jutra. Če konečno še omenimo, da je bilo navzoče občinstvo zelo zadovoljno s postrežbo, zlasti pa z okusnim skupnim obedom, ter je ta dan vsem ostal neizbrisno v spomin, mislim, da sem priljubo opisal slavnost in le želim, da se v kratkem uresniči dogovorjeni novi sestanek v Starem trgu ter zakličem v to ime vsem prisrčni: „Na zdar!“ Do svidenja!

Planinski.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 27. avgusta.

— (Osebne vesti) Veliki kapitular nemškega viteškega reda, tajni svetnik grof Pöttich pl. Pettenegg se je pripeljal v Ljubljano, da inspircira tukajšnja posestva nemškega viteškega reda; spremila ga balleški svetnik pl. Weittenhiller.

— Obrtni ravnatelj drž. železnic dvorni svetnik Proske inspircira kranjske proge drž. železnic.

— (Nova kaznilnica) Razni listi javljajo, da namerava justična uprava sezidati v Ljubljani novo kaznilnico, a ne na Gradu, nego kje v mestu. Nova kaznilnica se uredi po najnovejšem celičnem sistemu.

— (Na državnem kolodvoru) se odpre s 1. januарjem 1897. l. še jedna blagajnica za osobni promet in se v to svrhu sezida še letos poseben paviljon.

— (Vojaška vest) Včeraj v Ljubljano došla polka odpotjeta jutri, oziroma pojutrišnjem. Pešpolk št. 47. odpotuje jutri zjutraj v Dob, pešpolk št. 27. pa pojutrišnjem čez Domžale in Vransko na Štajersko.

— (Izpred porotnega sodišča) K včerajnjemu poročilu v našem listu, da je bil Štefan Trojer iz Medvod od obtožbe hudočelstva s preovržbo svojega premoženja oproščen, nam je dostaviti, da je tudi soobtoženi ljubljanski trgovec g. Ivan Šenig bil oproščen, ker so porotniki obe glede njega stavljeni vprašanji jednoglasno zanikali.

— (Izpred porotnega sodišča) Pri tukajnjem porotnem sodišču vršila se je včeraj obravnavata proti 30 let staremu hlapcu Janezu Grošlju z Brda zaradi hudočelstva uboja. Binkoštni posedeljek zvečer stalo je več fantov, mej njimi tudi Štefan Vodišek pred Lajovičovo hišo na Vačah. Čez nekajliko časa pristopi Lajovičev hlapec Grošlji, veleč fantom: „Spat pojte!“ ter vzame Vodišku klobuk, češ, „danes bom pa jaz klobuke z glave jemal“. Oba imenovana ruvala sta se nekoliko časa za klobuk, a ko je Grošlji potegnil nož iz žepa, zbejal

po starih stenah odsevala je lik tajni, grozni napisi iz minolih časov.

Poveljniki in častniki so svetili z bakljami delavcem, in vselej, ko so nekoliko kamenov spredaj odstranili, pomikali so se že težki topovi naprej, koje so le težavno vlekli po blatnih tleh — in ko obtičev blatu, poprimejo vojaki sami za kola, da bi je izvlekl in jim klestili pot.

Vladala je še dolga zimska noč, a že so se nahajali najpogumnejši izmej vojakov z nekoliko topov pri drugem otvoru. Gostega gozda tema zakrivala jih je pred očmi sovražnikov.

Ko se jame daniti, korakal je hrabri voj po cesti proti Sélakni. Mej tem pričakoval je sovražnik v svojem utrjenem stališči popolnem mirno napada.

A pri prvem strelu iz topa pojavi se sredи gozda za njegovim hrbtom naš voj, in neprijateljski voj, ki ga je hotel zsjeti in obkoliti, moral se je umakniti, da bi ne prišel mej dva ognja, in ostaviti oteti voj.

Tako je otel poveljnik svoje kardelo, koje je vsakdo smatral že za zgubljeno.

Zvezda sreča počela mu je v tem trenotju vzhajati na njegovem oblačnem obnebji.

(Dalej prih.)

je Vodič proti svojemu domu. Kako se je tepež nadalje vršil, ni videl nikdo; a kmalu na to pribežal je Vodič, držeč z roko za prsa, domu ter povedal, da ga je Grošelj zakljal. Dve uri pozneje je Vodič umrl. Odsekacija dokazala je, da je smrt nastopila vsled otrpenja srca, ker je dož pretezel srce in žilo privednico. Obtoženec zagovarjal se je s tem, da je bil popolnem pjan; iz izpovedeb prič pa sledi, da je bil Grošelj res nekajno opte, a ne tako, da bi ne vedel, kaj dela, da je imel "piko" na Vodiču in da ga je le nagla jeza zavela k hudoletvu. Porotniki potrdili so vprašanje glede uboja in sodišče odsodilo je Grošelja na pet let težke ječe, poostrene z jednim postom mesečno in trdim ležiščem v temni celici dne 25. maja vsakega kazenskega leta. — Pri drugi obravnavi bila je obtožena 17 let stara Marija Rožič, bivša zapisovalka v loterijski kolekturi Marije Pebarc v Tržiču, hudoletva goljufje in nezvestobe, ker je glasom obtožbe kot zapisovalka stav brez vednosti kolektantine stavila sama po 10 do 15 gld. na teden in dotedne svote kot vplačane stave vpisala v tedensko listino, ne da bi jih bila res vplačala, vsled česar je morala Marija Pebarc loterijskima uradoma v Gradcu in Trstu plačati nad 500 gld. Vendar se porotniki niso mogli prepričati o krividi obtoženke, ki je bila vsled izreka porotnikov oproščena.

— (Zdravstveno stanje v Ljubljani.) Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 16. do 22. avgusta kaže, da je bilo novorjenec 13 (= 21 32 %), umrli 19 (= 31 20 %), mej njimi so umrli za grijo 1, za jetiko 2, za želodčnim katarom 2, za različnimi boleznjimi 14. Mej njimi je bil iz zavodov 1 (= 5 5 %). Za infekcijskimi boleznjimi so oboleli, in sicer: za grijo 1, za vratico 3, za rudečico 2 osebi.

— (Spominska ploča slikarjem umetnika Janezu in Juriju Šubicu) Slovensko odkritje spominske ploče v farni cerkvi v Poljanah nad Škofjeloško dne 8. septembra bodo vodilo slovensko pisateljsko društvo. Odbor tega društva nas prosi, da objavimo nasledno vest za vnanje udeležnike: Ljubljanski, oziroma gorenjski vlak dospeta na Škofjeloški kolodvor ob 7. uri 52 minut, oziroma ob 7. uri in 25 minut zjutraj. Na kolodvoru bodo pripravljeni vozovi, ki se odpeljejo ob 8½ ura proti Poljanam, kamor dospo proti deseti uri. Slavnostni obed bodo v dobro znani gostilni gospé L. Čadeževe v Poljanah. Kuvert za jedno osebo stane 1 goldinar. Da ve odbor preskrbeti zadostno število vozov, oziroma sedežev in pravočasno naročiti obed, je neobhodno potrebno, da zve do vstetega 4. septembra število udeležencev. Zato se obrača s tem do onih, ki žele počastiti spomin ranjnih umetnikov, da to sigurno javijo potom listnico do dne 4. septembra g. c. kr. ravnatelju Iv. Šubicu v Škofjolki. Poznejšim vdeležencem bi odbor ne morel jamčiti za voz in za primerno kosilo. Popolni program pričimbimo pravočasno. Za danes le omenjamo, da je cerkveni govor prevzel g. drž. posl. Ant. Koblar.

— (Domžalska godba) slavila bodo dne 12. in 13. septembra v prostorih g. H. Müllerja v Stobu pri Domžalah desetletnico svojega obstanka. Vzpored: 12. septembra ob 8. uri zvečer bakljada in serenada po Domžalah; 13. septembra ob 4. uri zjutraj budica potem vzprejem došlih gostov in društev na kolodvor; ob 9. uri maša na Goričici; ob 10. uri sprevod po Domžalah; ob 4. uri srečkanje z mnogobrojnimi dobitki, potem velik koncert domžalske godbe. Ustopina 10 kr., člani društva v društveni opravi so ustupnine prosti. Darila se hvaležno vzprejemajo. Čisti dohodek je namenjen za nabavo novih instrumentov.

— (Pevsko društvo "Glas" v Sodražici) Novoustanovljeno pevsko društvo "Glas" v Sodražici priredil dne 30. avgusta t. l. veselico v proslavo slovenskega otvorjenja društva v prostorih gospoda Fajdige z naslednjim vsporedom: 1.) Posdrav predsednikov; 2.) D. Jenko: "Molitev"; 3.) Slavnostni govor; 4.) P. H. Sattner: "Pogled v nedolžno oko", čveterospev; 5.) "Solski nadzornik". Šaloigra v jednem dejanju; 6.) Narodne pesmi: a) "Bom šel na planinice", b) "Oj ta soldaški bohen", c) "Je pa davi slance pala", d) "Bog je ustvaril zemljico". 7.) Tombola; 8.) J. Cimerman: "Društvena himna"; 9.) H. Volarič: "Slovenski svet, ti si krasan"; 10.) Prosta zabava. Pri vseh točkah učaria tamburaški zbor. Začetek ob 6. uri zvečer. Ustopina 30 kr. od osebe. Čisti dohodek je namenjen za pravo društvene zastave.

— (Pobegnil) je prisiljenec Peter Köferle, star 41 let, doma v Št. Lorenzu v Šmotskem okraju na Koroškem. Delal je blizu Tržiča z več drugimi prisiljenji, a delo mu ni dišalo, zato je preabil ugodno priliko in odnesel pete. Orožniki ga sicer zasledujejo, a doslej brez uspeha.

— (Korupcija na Krasu.) Te dni smo poročali o zanimivi obravnavi, katera se je vršila pri tržaškem sodišču. Obtoženi so bili komenski župan

Kovačič, njegov svak Abram in mnogo drugih knegov iz Komna, da so pri občinskih volitvah volilce podkupovali. Obravnavo je pokazala, kolika korupcija vlada na Krasu, a osvetlila je tudi, kako je bilo mogoče, da sta pri zadnjih deželnozborskih volitvah na Goriškem propadla kandidata društva "Sloga". Čitatelji naši se gotovo še spominjajo, da so prve volitve volilnih mož bile za Slogina kandidata ugodne. Sežanski okr. glavar grof Schaffgotsch je pa te prve volitve razveljavil in sedaj sodno obsojeni župan Kovačič je "izposoval", da so bili pri drugi volitvi voljeni možje pristaši Schaffgotschevih kandidatov. Prav ti komenski volilni možje so odločili, da Slogina kandidata nista bila voljena. Tržaška obravnavo je torej tudi bud udarec in moralna odsodba grofa Schaffgotscha.

* (Olomuški nadškof rehabilitiran.) V olomuškem "Pozoru" čitamo: "Mašo listov prijema olomuškega nadškofa dr. Kohoa, ker porabila baje le popolnoma neznatno svotico svojih velikanskih dohodkov v plemenite svrhe. Ti napadi so deloma neopravičeni, kar svedoči najnovejša, plemenita in požrtvovalna odredba nadškofa. Nadškof je dal namreč te dni 10 000 gld za popravo — svoje kočije". — Olomuški nadškof ima letnih dohodkov okoli poldrugega milijona goldinarjev.

* (Vihar.) Včeraj opoldne se je v Pragi razglasila vremenska prognoza: v sredo dež in vihar, v četrtek dež in bud vihar. Prvi del te prognoze se je že izpolnil. Na Dunaji je včeraj divjal močan vihar, kateri je napravil precej škode. Vihar je zlomil staro drevo, katerega odlomljeni del je padel na nekega 79letnega starčka in ga ubil. Danes dežuje in sicer — kakor se brzovno poroča — malene po celi osrednji Evropi.

* (Grozen samomor) V Pragi je 63letna soproga imovitega posestnika, Frančiška Roth na strašen način končala svoje življenje. Šta je od obeda v kuhišnjo, polna oblike s petrolejem in jo užala. Ko sta prišla nje mož in nje bobi v kuhišnjo, našla sta starko v plamenu. Valjala se je po tleh, da je plamen švigel na vse strani in tako grozno kričala, kakor da je od bolečin že zblaznila. Ko sta mož in bobi udrušila ogenj, je bila starka že mrtva.

* (Nevarna pošiljatev.) Mizarški mojster Chovra blizu Piseca na Češkem je bil predvčerašnjim ugodno presenečen, ko se mu je dostavil od pošte lep karton, poslan z Moravskega. Sla radošen je odpril škatilo in — strahoma odskočil. Iz škatle se je dvignil nenavadno velik gad in skril proti mizarju. Spoznавši silno navarnost je bil Chovra toliko previden, da je gada z roko udaril po glavi tako, da je odletel v stran in zadel ob stroj s tako silo, da si je zdobil glavo. Gada je mojstru Chouri poslal neki mizarški pomočnik, da se maščuje, ker ga je bil Chovra zaradi raznih malih tatvin iz službe pognal.

Književnost.

— "Popotnik" ima v št. 16. naslednjo vsebino: Osmo skupščina "Zaveze slov. učit. društva"; dr. Bezjak: "Slovenška teorija Kernova"; L. Lavtar: "Načrt za računanje na jednorazredni ljudski šoli"; Društvo "Selbsthilfe štaj. učiteljstva"; M. Slekovč: "Zgodovina ljetomerske šole"; Listek; Društveni vestnik; Dopisi in druge vesti; Natačaji.

Brzojavke.

Ruski car na Dunaji.

Dunaj 27. avgusta. Vse mesto je za vzprejem carja in carinje bogato okrašeno. Kolodvor severne železnice je okičen z zelenjem in z avstrijskimi in russkimi zastavami, dvorni čakalni salon je tako ukusno in elegantno prirejen. Od severnega kolodvora do cesarskega dvorca so na obeh straneh vseh ulic postavljeni z zastavami okičeni mlaji, kateri so zvezani z girlandami. Na obeh straneh mostu, ki vodi iz Leopoldovega predmestja v notranje mesto, sta postavljena dva velika obeliska, na vrhu vsakega je pričvrščen ruski carski orel. Na Schwarzenbergovem trgu sta postavljena dva prekrasna slavoloka, nad katerima je baldahin. "Ring" je krasno okičen z girlandami in zastavami, pa tudi vse druge ulice so lepo okrašene. Vreme je ugodno, dasi oblačno.

Dunaj 27. avgusta. Točno ob 1/2 11. uri se je na severni kolodvor pripeljal posebni vlak, s katerim sta se pripeljala russki car in carinja. Na kolodvoru so se zbrali že ob 8/10. uri vsi nadvojvode in njih soproge, izvzemši nadvojvodi Evgena in Otona, katera sta komandirala na Schwarzenbergovem trgu postavljeno vojašvo. Točno ob 10. uri sta se pripeljala cesar in cesarica na kolodvor. Ko je zadonelo znamenje, da se bliža dvorni vlak, sta cesar

in cesarica z vsem spremstvom zapustila peron, na kolodvoru stojeca častna kompanija je prezentirala, godba je zaigrala rusko himno "Bože carja hrani", cesar in vsi moški navzočniki so salutirali. Še ko se je vlak vozil, so skočili z vlaka kavkaški kazaki, oblečeni v škrilastaste uniforme, in pred carjevim vagonom spustili podnožnico, ondi pričvrščeno. Carinja je stopila prva iz vagona, njej je sledil car. Cesar, oblečen kot general russkega keseholmškega polka, na prsi Andrejev red, je pristopil k vagonu, pomagal carinji, da je stopila na tla in jej poljubil roko, dočim je car poljubil cesarici roko. Cesarica je v tem pristopila k carinji in jo dvakrat poljubila, dočim je cesar objel carja in ga poljubil. Car je bil oblečen v uniformo svojega avstrijskega polka, carinja je imela preprosto modro toiletto, cesarica in nadvojvodinja Štefanija sta bili oblečeni črno. Cesar je potem predstavil carju in carinji navzočne nadvojvode in nadvojvodinje ter druge dostojanstvenike, car pa je cesarju in cesarici predstavil svoje spremstvo. Če se je posebno dolgo pogovarjal z nadvojvodo Francem Ferdinandom d'Este in z nadvojvodinjo Štefanijo, cesar pa z russkim ministrom unajmih del knezom Lobanovom. Vožnja s kolodvora v cesarski dvorec je bila kakor kak triumfal spreved. Na "Ringu" je bilo postavljenih 40.000 vojakov v paradičnih uniformah, ljudstva pa se je zbralo na stotisoč po vseh ulicah. Občinstvo je povsod gromovito klicalo "Hoch". Vzprejem je bil v vsakem oziru presijajen in jako slovesen. V cesarskem dvoru so bili zbrani vsi ministri, na čelu jih grof Goluchowski, grof Badeni in baron Banffy, ter drugi državni in dvorni dostojanstveniki, katere je cesar predstavil carju in carinji.

Dunaj 27. avgusta. Veliko ogorčenje, sosebno v dvornih in političnih krogih obuja skrajno brez taktno in za cesarja naravnost žaljivo postopanje protisemitov, kateri so povsod, koder se je vozil cesar s svojimi gosti, demonstrativno kričali "Hoch Strobach" in tudi sicer v zadnjem vozlu vozečega se župana Strobacha na vse mogoče načine aklamirali. Vso to demonstracijo je komandiral princ Liechtenstein.

Dunaj 27. avgusta. Car in carinja sta ob polu 1. uri zajutrovala pri russkem poslaniku grofu Kapnistu. Potem sta obiskala russko cerkev, katera se zdaj gradi. Občinstvo ju je na celem potu jako živahnno aklamiralo.

Dunaj 27. avgusta. Pri vzprejemu državnih in dvornih dostojanstvenikov je car posebno dolgo govoril z ministrom Goluchowskim. Ob polu 4 je car v posebni avdijenciji vzprejel ministre Goluchowskega, Kriegerhammerja, Kallaya, Banffya, Badenija, Fejervaryja in Welsersheimba.

Carigrad 27. avgusta. Uradno se poroča, da so se tukajšnji Armenti uprli. Naskočili so otoomansko banko in umorili mnogo navzočnih uradnikov. V dveh delih mesta so začeli pleniti in ubijati. Mej prebivalstvom je zavladala nepopisna panika. Trgovci so takoj zapri vse prodajalnice. Avstrijski poslanik baron Calice je telegrafično prosil varstva za avstrijsko pošto. Vojnaštvo in policija se ne ganeta. Ustaši so razstrelili več bomb. Na stotine ljudi je bilo ranjenih, dve osebi sta bili ubiti. Mrliči se odvajajo na tovornih vozeh. Evropsko prebivalstvo je silno preplašeno in se boji krvavega klanja mej inozemci.

Carigrad 27. avgusta. Armenti imajo poslopje otomanske banke popolnoma v oblasti. Zabarikirali so se v njem, iz okna pa streljajo na policijo. Tudi v Galati je nastala revolucija. V Psamotiji so ustaši ubili več stoljup. S francoskih vojnih ladij, ki se mudre v pristanu, so se izkrcali vsi vojaki, da ščitijo francoske podanike.

